

Цифровізація для відновлення України

1 липня 2022 р.

Ключові повідомлення

- Широкомасштабна агресія Росії проти України спричиняє серйозні перебої підключення до Інтернету, що є передумовою для стабільності та подальшого розвитку цифрової економіки, тоді як цифрові технології відіграють вирішальну роль у продовженні надання громадянам доступу до цифрових послуг, в тому числі при їх переміщенні.
- Заходи реагування українського уряду на війну у сфері цифровізації структуровані навколо трьох ключових стовпів: «Цифрова інфраструктура, відновлення та розвиток Інтернету»; «Державні послуги та реєстри»; «Цифрова економіка». Плани розроблено на короткострокову (до кінця 2022 р.), середньострокову (2023-2025 рр.) і довгострокову (2026-2032 рр.) перспективи.
- Доступ до Інтернету та якість передачі даних знизилися з початком війни через кібератаки та фізичні атаки на цифрову інфраструктуру країни. Плануючи післявоєнний період, Україна могла б використати реконструкцію інфраструктури для модернізації своєї мережі зв'язку (наприклад, прокладання оптоволокна під реконструйованими дорогами).
- Цифрове надання державних послуг із новими «найсучаснішими» послугами, запущеними безпосередньо перед війною, виявилось стійким після перших збоїв. Програма «Держава у смартфоні» і платформа та додатки «Дія» дозволяють підтримувати надання державних послуг, однак ще потрібно вирішити такі питання, як екстра-територіальний зв'язок.
- В галузі цифрової економіки та ІТ-секторі України спостерігалось стрімке зростання в роки, що передували війні, із залученням висококваліфікованих українців та інвестицій транснаціональних компаній. Дистанційна робота та хмарні сервери, розташовані як у країні, так і за її межами, дозволяють багатьом компаніям продовжувати діяльність, однак міграція та військова служба загострюють хронічну нестачу ІТ-спеціалістів у країні.
- Нещодавній закон «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» («Закон про оподаткування резидентів «Дія Сіті») був підписаний Президентом України наприкінці 2021 року, запроваджуючи індивідуальні фіскальні заходи для ІТ-сектору (наприклад, спеціальний режим оподаткування доходів підприємств, зниження податків на фонд заробітної плати та соціальних внесків для сприяння повернення із-за кордону висококваліфікованих фахівців, що працюють у науково-дослідницькій сфері).
- Політичні інструменти ОЕСР, такі як «Рамкова програма цифрової трансформації», можуть допомогти Україні реалізувати її амбітні плани щодо зміцнення та відновлення свого цифрового простору.

Передумови та ключові питання

Широкомасштабна агресія Росії проти України спричиняє серйозні перебої підключення до Інтернету, що є передумовою для стабільності та подальшого розвитку цифрової економіки.

За різними оцінками¹, з початку війни якість передачі даних знизилася в середньому на 13% у фіксованих мережах Інтернету та на 26% у мобільних мережах (травень 2022 року). Крім того, 12,2% населених пунктів не мають доступу до мобільного зв'язку, а 3,1% мають лише частковий доступ. Пошкоджено станції мобільних операторів у різних кутках країни; за оцінками, майже 11% з них неактивні і ця частка швидко зростає. Доступ до стабільної, надійної високошвидкісної широкосмугової мережі є ключовою рамковою умовою для відновлення і розвитку цифрової економіки України. Навіть до війни лише 26% населення мали доступ принаймні до покриття мобільної мережі 4G у 2020 році².

Україна досягла значних успіхів у скороченні прогалів у розвитку цифрових технологій: у всіх областях покращено доступ до Інтернету (у середньому на 289% за останнє десятиліття, 2010-2019 рр.). У той же час прогрес був нерівномірним на різних територіях. Київ має найвищий рівень доступу до Інтернету у країні (84% домогосподарств³), за ним йдуть Дніпропетровська та Закарпатська області (79% і 76% відповідно). Натомість, Рівненська область є областю із найнижчим рівнем доступу до Інтернету, де лише 49% мешканців мали доступ до широкосмугових послуг. Ці дані свідчать про те, що у питанні розвитку Інтернет-мереж в Україні ще багато роботи. Крім того, Російська Федерація активно намагається зменшувати український цифровий простір, наприклад, змушуючи людей на окупованих територіях користуватися російськими мережами (наприклад, розповсюджуючи російські SIM-карти). Ці дії позбавлять таких громадян доступу до фактичної інформації про війну та сприятимуть новому поширенню російської пропаганди. Зусилля України в цій сфері, включно з використанням подарованих тарілок Starlink, є хорошим кроком для забезпечення доступу до Інтернету та вільного поширення інформації.

В Україні діяла надійна система надання адміністративних послуг з використанням передових електронних інструментів для надання послуг, однак війна створює серйозні виклики. Мережа центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП) по всій країні була в основному функціональною та ефективною в поєднанні з роботою «Дія». Обидва інструменти базуються на добре розробленому каталозі послуг, що дозволяє підтримувати рівень надання послуг (існуючих, змінених або навіть створення нових). Однак масштабні спроби знищення адміністративних даних російськими хакерами; зниження можливостей постачальників послуг через брак працівників (через мобілізацію або міграцію); і труднощі з доступом до цифрових послуг з-за кордону при переміщенні через кордони – все це серйозні проблеми.

Цифрова економіка України швидко розвивалася до війни, а Міністерство цифрової трансформації й українська ІТ-спільнота прискорили свою роботу з початком війни. У 2021 році український ІТ-експорт зріс на 36% порівняно з минулим роком і склав 6,8 мільярда доларів США, що становить 10% від загального експорту країни. Тим часом кількість українців, зайнятих в ІТ-індустрії, зросла з 200 000 до 250 000 через стартапи, малі і середні підприємства та великі компанії. У першому кварталі 2022 року сектор ІТС забезпечив експортну виручку в розмірі 2 млрд доларів США (+28% у порівнянні з попереднім роком). Війна спричинила серйозні перебої в секторі, але підвищена міжнародна увага може відкрити важливі можливості для майбутнього розвитку.

¹ Інформація від Робочої підгрупи з цифрової інфраструктури, відновлення та розвитку Інтернету

² Панель цифрового розвитку ІТУ <https://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Dashboards/Pages/Digital-Development.aspx>.

³ Дані по областях в TL2, надані Кабінетом Міністрів України безпосередньо ОЕСР

Якими є наслідки?

Війна змусила уряд домагатися членства в Європейському Союзі та, таким чином, доступу до єдиного цифрового ринку ЄС (ЄЦР), включаючи адаптацію до міжнародних правил та стандартів. 28 лютого 2022 року Європейська рада отримала заявку України на членство в ЄС, а 17 червня Європейська комісія оприлюднила свій висновок⁴, у якому рекомендувала Раді прийняти кандидатуру України. У Висновку є окреме посилання на «особливо хороші результати», яких Україна досягла у сфері інформаційного суспільства та медіа (в рамках кластеру «Конкурентоспроможність та інклюзивне зростання»), з посиланням на «поглиблену галузеву реформу та наближення до законодавства ЄС щодо ЄЦР», зокрема шляхом прийняття законодавства про регулятор електронних комунікацій та телекомунікацій і його виконання з початку 2022 року.

Рух до інтеграції в ЄЦР означає поступову адаптацію до міжнародних правил та стандартів цифрових практик, що може надати важливі переваги з точки зору зменшення транскордонних бар'єрів для цифрової торгівлі та прискорення розвитку цифрової економіки України. Наприклад, у червні 2022 року національний регуляторний орган України, відповідальний за електронні комунікації (НКЕК), був уповноважений брати участь у роботі Органу європейських регуляторів електронних комунікацій (BEREC) та Офісу BEREC, агентства, яке підтримує BEREC⁵. Інший приклад: Україна є першою країною, яка скористалася статтею 14 eIDAS (взаємне визнання та третя країна). Україна подала запит на взаємне визнання електронних довірчих послуг між Україною та ЄС у 2019 році. У результаті Єврокомісія розробила угоду про взаємне визнання (УВВ) Cook-book у 2021 році. Процес УВВ розпочався ще до війни.

Доступ до надійних державних послуг залишається фундаментально важливим під час конфлікту, і, незважаючи на виклики, пов'язані з війною, український уряд невинно продовжує свої зусилля з надання, розширення й оцифрування державних послуг. Руйнування фізичної інфраструктури та переміщення громадян ускладнюють доступ людей до особистих послуг через існуючу мережу Центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП). У цьому контексті передова ініціатива цифрового управління «Дія» з додатком та онлайн-платформою, які були запущені в лютому 2020 року, довела свою важливу роль у питанні реагування на потреби громадян і бізнесу, які борються з наслідками конфлікту. Крім того, існує цифровий розрив, пов'язаний зі статтю, оскільки у 2020 році 58% чоловіків і 49% жінок користувалися державними цифровими послугами. Врахування гендерної проблематики в діях уряду може допомогти визначити причини та розробити рішення для цього типу проблем.

Існує критична потреба в портативних і міжнародно сумісних рішеннях для цифрової ідентифікації, які б гарантували, що люди зможуть довести, що вони є тими, за кого себе видають, незважаючи на втрату важливої документації або виїзд кордон. На необхідність рішень цифрової ідентифікації була звернута увага внаслідок конфлікту в Україні. Внутрішньо переміщені особи можуть втратити доступ до своїх фізичних документів, тоді як ті, хто шукав притулку за кордоном, терміново потребують підтвердження своїх ідентифікаційних даних в приймаючих країнах. Спрощене цифрове посвідчення можна отримати через додаток «Дія», який визнають місцеві правоохоронці та прикордонники сусідніх країн. Так само працівники, які проживають у регіонах, що постраждали від війни, можуть перевірити своє право на отримання фінансової допомоги та подавати заявки безпосередньо через додаток «Дія». Система надання

⁴ Європейська комісія (2022), «Висновок щодо заявки України на членство в Європейському Союзі», https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/opinion-ukraines-application-membership-european-union_en

⁵ Ініціатива EU4Digital: <https://eufordigital.eu/eu-strengthens-cooperation-with-ukraine-in-electronic-communications-as-national-regulator-joins-european-body/>

послуг також розвивалася з часом, починаючи від майже повної відсутності послуг протягом перших днів вторгнення до надання всіх важливих послуг (за винятком 28 із 2230) через три місяці після вторгнення, коли система була адаптована до нових ризиків.

Які перспективи?

Щоб протистояти кризі, Національна рада з відновлення України працює над розробкою плану дій щодо цифровізації з акцентом на інфраструктуру, державні послуги та цифрову економіку. Серед невідкладних заходів, поки триває війна, Україні потрібно зосередитися на тому, щоб забезпечити підключення підприємств і громадян до Інтернету, а також на модернізації комунікацій та інфраструктури державних послуг. Рекомендації ОЕСР щодо широкопasmового зв'язку, прийняті в 2004 році та переглянуті в 2021 році, є орієнтиром для розробників програм і регуляторних органів щодо розкриття повного потенціалу зв'язку для людей, компаній і уряду. В дуже короткостроковій перспективі Україні можуть допомогти наступні ключові рекомендації:

- У міру відбудови доріг Україні слід розглянути можливість прокладання оптоволоконних кабелів і підключення більшої кількості людей, навіть якщо оператори не зможуть надавати послуги протягом кількох років, у тому числі в сільській місцевості. З цією метою регулятор (НКЕК) також міг би стимулювати провайдерів широкопasmового зв'язку прокласти більше оптоволоконна глибше в мережах і поступово відмовлятися від технологій xDSL (цифрова абонентська лінія), якщо це необхідно.
- Оскільки адміністративне навантаження все ще існує в умовах поточного надзвичайного стану, Україна повинна зменшити таке навантаження, щоб допомогти операторам швидше розвивати мережі. Також може бути можливим вивільнення додаткового спектру на тимчасовій основі або затвердження тимчасових комерційних транзакцій щодо спектру між провайдерами, які вводять в експлуатацію невикористаний спектр.

Щоб гарантувати, що найбільша кількість фірм і державних установ зможе продовжувати роботу під час війни, впровадження програмного забезпечення та практик для дистанційної роботи є дуже важливим. Це також може підтримати продуктивність компаній і допомогти розробити нові цифрові бізнес-моделі. Але для досягнення цієї мети додаткові інвестиції в навички працівників і управлінську практику є вирішальними⁶, і в цьому питанні уряд може допомогти (наприклад, гранти на навчання, програми стажування для молодих працівників, співпраця з бізнес-асоціаціями/торговельними палатами).

Україна має зосередитися на подальшому вдосконаленні свого багатоканального підходу та підтримці стабільності уряду як екосистеми платформи, щоб забезпечити громадянам, у тому числі переміщеним за кордоном, доступ до державних послуг. Багатоканальні стратегії мають вирішальне значення для забезпечення доступу до послуг через будь-який канал у будь-який час, але їх потрібно підтримати зусиллями, спрямованими на надання особистої підтримки тим, хто інакше був би виключений з цифрових технологій⁷. Цей підхід значною мірою базується на створенні моделей

⁶ Щодо останніх даних про роль навичок і управлінських здібностей для цифрової трансформації, див., наприклад, Кальвіно, Ф., та ін. (2022), «Усунення цифрового розриву в Італії: роль навичок, нематеріальних активів і програм», *Документи ОЕСР з питань науки, технологій і промисловості*, № 126, видавництво ОЕСР, Париж, <https://doi.org/10.1787/e33c281e-en> .

⁷ ОЕСР (2020), *Цифрове урядування у Чилі – покращення розробки та надання державних послуг*; Уелбі та Тан, (2022), Примітка до Програми цифрової трансформації ОЕСР: розробка та надання державних послуг у цифрову епоху

для уряду як Платформи, яка забезпечує доступ до необхідних ресурсів та інструментів (включаючи державну інформаційну систему та центри обробки даних, де зберігаються дані громадян)⁸.

Незважаючи на те, що Україна досягла чудових результатів у збереженні більшої частини цих основ, конфлікт підкреслив необхідність фізичного захисту цифрової інфраструктури управління, досягнення більшої інтеграції між державними організаціями та вдосконалення управління даними⁹. Незважаючи на складні обставини, ці зусилля вимагатимуть мобілізації підтримки з боку партнерства зі спільнотою GovTech, а також навчання працівників державного сектору навичкам користувача цифрового управління та стимулювання керівників державного сектору знаходити способи заохочувати інновації та підтримувати гнучкість роботи¹⁰⁴.

У середньостроковій перспективі (2023-2025 рр.) можна запровадити численні фіскальні, регуляторні та фінансові механізми для підтримки розвитку післявоєнної цифрової економіки. Для компаній, і зокрема для малих і середніх підприємств (МСП), фінанси та працівники будуть двома основними ресурсами, необхідними для підтримки цифрового переходу. Що стосується фінансів, уряд України вже запровадив індивідуальний спеціальний режим оподаткування ІТ-сектору, який набув чинності 1 січня 2022 року та відомий як податковий режим «Дія Сіті».¹¹ Оскільки це новий пільговий режим оподаткування, його ще потрібно перевірити на відповідність міжнародним стандартам, зокрема критеріям, встановленим у 1998 році Форумом з шкідливих податкових практик (FHTP) щодо нездорової податкової конкуренції та оновленим у 2015 році в рамках Проєкту «Розмивання оподаткованої бази й виведення прибутку з-під оподаткування» (BEPS), асоційованим учасником якого є Україна. За умови, що цей режим оподаткування відповідає узгодженим міжнародним стандартам, він забезпечить висококонкурентний і привабливий режим оподаткування для цифрових та інноваційних ІТ-компаній і співробітників, які працюють у таких компаніях.

Будь-які фіскальні заходи, які запроваджені чи будуть запроваджені Україною та входять до сфери діяльності FHTP, повинні бути проаналізовані на предмет відповідності критеріям FHTP та повинні відповідати їм. Якщо для стимулювання інвестицій і розвитку цього сектору знадобляться будь-які подальші фіскальні заходи, слід проаналізувати та розглянути, як існуючі податкові пільги та спеціальні податкові режими підтримують розвиток цифрової економіки та чи будуть додаткові фіскальні заходи потрібними чи корисними. Наприклад, можна розглянути питання про те, чи слід замінити або доповнити цей індивідуальний спеціальний режим оподаткування іншим заходом, таким як податковий кредит для витрат у науково-дослідницькій сфері, оскільки вони були визнані ефективними інструментами в інших країнах.¹²

⁸ ОЕСР (2020), Програма цифрового урядування ОЕСР: шість вимірів цифрового урядування

⁹ [ОЕСР \(2019\), Шлях до цифрового державного сектору](#)

¹⁰ ОЕСР (2021), Рамкова програма ОЕСР для цифрових талантів і навичок у державному секторі; Герсон, Д. (2020), Лідерство для високоефективної державної служби

¹¹ 18 грудня 2021 року Президент України підписав закон «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» (далі – «Закон про оподаткування резидентів «Дія Сіті»).

¹² ОЕСР (2020), «Вплив податкових пільг у науково-дослідницькій сфері та їхня роль в інноваційній політиці: результати проєкту ОЕСР microBeRD, 2016-19», *Документи ОЕСР з питань науки, технологій і промисловості*, № 92, видавництво ОЕСР, Париж, <https://doi.org/10.1787/65234003-en>; Див. також Аппельт, С. та ін. (2016), «Податкові пільги для науково-дослідницької діяльності: Докази щодо проєктування, поширення та впливу», *Документи ОЕСР з питань науки, технологій і промисловості*, № 32, видавництво ОЕСР, Париж, <http://dx.doi.org/10.1787/5jlr8fdqk7j-en>.

Будь-які такі фіскальні заходи слід точно прогнозувати, а вплив на державні фінанси слід ретельно контролювати, зокрема шляхом встановлення бюджетних обмежень для таких заходів, враховуючи при цьому інші особливості існуючої системи оподаткування цього сектору. Це може бути підсилено зменшенням «бюрократії» для інноваційних стартапів з метою скорочення їх комплаєнс та адміністративних витрат, водночас представляючи обмежені бюджетні витрати.¹³ Фонд кредитних гарантій, що діє в країні, може підтримувати розвиток цифрової економіки, наприклад, спрощуючи доступ до кредитів для інноваційних стартапів, або шляхом фінансування капітальних витрат у науково-дослідницькій сфері, або для «традиційних» МСП (поза сектором ІТС), які бажають інвестувати у впровадження цифрових інструментів. В ході відбудови уряд міг би посилити «інтеграцію» політики МСП, забезпечивши врахування МСП на етапах розробки, реалізації та моніторингу нової політики. Будь-який ефективний перехід до більш цифрової економіки в Україні також залежатиме від збільшення використання цифрових інструментів серед малих і середніх підприємств.¹⁴

Щоб підтримати талановитих працівників, нещодавно запроваджений податковий режим «Дія Сіті» із суттєво зменшеними податками на заробітну плату та соціальними внесками має сприяти поверненню висококваліфікованого науково-дослідного персоналу з-за кордону. Можна розглянути, чи можуть якісь додаткові заходи ще більше сприяти «поверненню мізків». Уряд також може розглянути можливість впровадження пільгових візових режимів для висококваліфікованих працівників у стратегічних галузях. Спеціальні субсидії для підтримки високоякісних навчальних програм можуть також підтримати впровадження фірмами, особливо малими та середніми підприємствами, нових технологій, таких як штучний інтелект/машинне навчання та технології блокчейну/розподіленої книги.¹⁵ Для останнього можна також передбачити можливий розвиток публічної інфраструктури або інтеграцію в Європейську інфраструктуру обслуговування блокчейнів (EBSI).

Україна працює над вирішенням податкових проблем, пов'язаних із цифровізацією економіки, через Інклюзивну рамкову програму ОЕСР/G20 щодо BEPS (Інклюзивна рамкова програма). У жовтні 2021 року 137 членів Інклюзивної рамкової програми досягли політичної згоди щодо «Дворівневого рішення».¹⁶ Україна може отримати вигоду від Першого рівня, який забезпечить більш справедливий розподіл прибутків і прав на оподаткування між країнами щодо найбільших МНК (багато з них є цифровими платформами) шляхом перерозподілу прав на оподаткування понад 125 мільярдів доларів США прибутку до ринкових юрисдикцій щороку.

Перший рівень також забезпечить метод оптимізації застосування правил трансфертного ціноутворення з урахуванням потреб країн з низьким потенціалом. Другий рівень обмежує податкову конкуренцію щодо податку на прибуток підприємств шляхом запровадження глобального мінімального корпоративного податку за ставкою 15%, що дозволить МНК сплачувати мінімальний податок незалежно від будь-якого податкового планування для ухиляння від сплати податку чи податкових пільг, доступних там, де вони працюють. (правила GloBE). Крім того, «правило щодо оподаткування» гарантуватиме, що країни, які розвиваються, зможуть захистити свої податкові бази

¹³ Як показано тут Амічі, Джакомеллі, Манарезі, Тонелло (2015) Зменшення бюрократії та реєстрація фірми, Банк Італії, окремі документи - <https://www.bancaditalia.it/pubblicazioni/qef/2015-0285/index.html?com.dotmarketing.htmlpage.language=1>

¹⁴ ОЕСР (2021), Цифрова трансформація МСП, Дослідження ОЕСР щодо МСП і підприємництва, Видавництво ОЕСР, Париж, <https://doi.org/10.1787/bdb9256a-en>;

¹⁵ Б'янкіні, М. та І. Квон (2020), «Блокчейн для малих і середніх підприємств і підприємців в Італії», Документи ОЕСР про МСП та підприємництво, № 20, Видавництво ОЕСР, Париж, <https://doi.org/10.1787/f241e9cc-en>.

¹⁶ Див. <https://www.oecd.org/tax/beps/statement-on-a-two-pillar-solution-to-address-the-tax-challenges-arising-from-the-digitalisation-of-the-economy-october-2021.htm>.

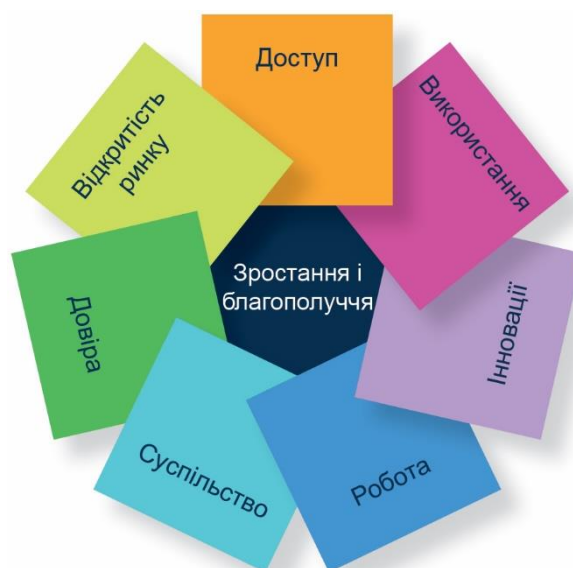
від певних платежів, що розмивають цю базу. Інклюзивна рамкова програма зараз працює над розробкою правил та інструментів для швидкого запровадження дворівневого рішення. Типові правила та коментарі для імплементації правил GloBE уже узгоджені, і країни в усьому світі працюють над їх впровадженням.

Україна приєдналася до політичної угоди в жовтні та повинна продовжувати працювати в рамках Інклюзивної рамкової програми для швидкого впровадження дворівневого рішення як для підтримки стабілізації міжнародної податкової архітектури, так і для того, щоб Україна від цього виграла. Зокрема, як велика ринкова юрисдикція, Україна повинна отримувати значні доходи від перерозподілу прав на оподаткування в рамках Першого рівня. Оскільки впровадження правил GloBE у всьому світі вже відбувається, аналіз впливу правил GloBE в контексті існуючих в Україні стимулів або будь-яких нових податкових заходів, які запроваджуються для залучення інвестицій, також має бути пріоритетом, оскільки будь-які втрачені доходи можуть оподатковуватися іншими країнами.

Цифрові технології та дані можуть відіграти важливу роль у післявоєнному відновленні України. Щоб максимально використати можливості та вирішувати проблеми, Інтегрована рамкова політика ОЕСР «Цифрова трансформація» визначає сім вимірів політики, які дозволяють урядам разом із громадянами, компаніями та зацікавленими сторонами формувати цифрову трансформацію для покращення життя (Рисунок 1). Одним із способів забезпечення позитивного та інклюзивного цифрового майбутнього є розробка національної цифрової стратегії, яка враховує всі різні виміри рамкової програми. ОЕСР готова підтримати Україну в розробці такої стратегії.

Рисунок 1. Інтегрована рамкова політика «Цифрова трансформація»

Сім вимірів політики, які дозволяють формувати цифрову трансформацію для покращення життя

Джерело: ОЕСР (2020), «Інтегрована рамкова політика «Цифрова трансформація»», *Документи ОЕСР з питань цифрової економіки*, № 292, Видавництво ОЕСР, Париж, <https://doi.org/10.1787/dc930adc-en>.

У довгостроковій перспективі (2026-2032 рр.) Україна може зосередитися на розбудові надійної інфраструктури даних для вимірювання цифрової економіки та підтримки політики, заснованої на фактичних даних. Україна може розглянути можливість інтеграції до Європейської статистичної системи (ESS), яка має на меті надавати порівняльні показники для підтримки політики,

заснованої на фактичних даних. Інтеграція України до ESS сприяла б включенню її даних до різних баз даних ОЕСР, у тому числі Інструменту цифрової трансформації¹⁷, що має на меті допомогти країнам оцінити їхній стан цифрового розвитку та сформулювати політику у відповідь, Широкосмуговий портал ОЕСР¹⁸ або Обсерваторію політики ШІ ОЕСР¹⁹, або базу даних AI-Diffuse, яка збирає порівняльні дані фірм про впровадження штучного інтелекту та інших цифрових технологій і їх вплив на зростання продуктивності. Розширення встановлених макроекономічних статистичних результатів для включення нещодавно розробленої рамкової програми цифрових таблиць пропозиції/використання (Digital SUT) стане доказом будь-якого успіху в переході на цифрові технології в українській економіці²⁰. Рамкова програма Digital SUT була прямо згадана в Дорожній карті G20 щодо Спільної рамкової програми вимірювання цифрової економіки²¹ як засіб покращення видимості цифрової трансформації, що відбувається у відповідних економіках.

Ключові міркування для політиків

- **Найбільш невідкладним заходом (до кінця 2022 року) є забезпечення підключення громадян, фірм та державних установ до Інтернету.** Руйнування, спричинені війною, слід використати як можливість відновити, модернізувати та розширити використання/доступ до комунікаційної та цифрової інфраструктури – наприклад, шляхом прокладки оптоволоконних кабелів під час відбудови доріг і застосування всього невикористаного спектру, а також зменшити існуючу нерівномірність між областями. Інші невідкладні заходи можуть бути зосереджені на підтримці дистанційної роботи та спрощенні цифрового доступу до державних послуг, у тому числі для переміщених громадян.
- **У середньостроковій перспективі (2023-2025 рр.) можна запровадити численні заходи, щоб фірми в цифровій економіці могли отримати доступ до фінансування** (наприклад, Фонд кредитних гарантій для підтримки цифрових інвестицій) і **талановитих кадрів** (наприклад, впровадження пільгових візових режимів для висококваліфікованих працівників, субсидії для високоякісних навчальних програм з метою кращого опанування нових технологій, таких як штучний інтелект/ML або блокчейн/DLT), включаючи МСП за межами ІТ-сектору. Інші горизонтальні заходи, такі як скорочення бюрократичних процедур для стартапів, також можуть бути ефективними.
- **У довгостроковій перспективі (2026-2032 рр.) Україна може зосередитися на розбудові надійної інфраструктури даних для вимірювання цифрової економіки.** Можна передбачити включення до баз даних Європи та/або ОЕСР, а також розширення встановлених макроекономічних статистичних результатів України до нещодавно розробленої рамкової програми цифрових таблиць пропозиції/використання (Digital SUT).

¹⁷ Див. <https://goingdigital.oecd.org>

¹⁸ Див. <https://oe.cd/broadband>

¹⁹ Див. <https://oecd.ai>

²⁰ Концептуальний вступ до рамкової програми представлено у: Мітчелл, Дж. (2021), «Цифрові таблиці пропозиції-використання: крок до того, щоб зробити цифрову трансформацію більш помітною в економічній статистиці», Примітка до інструменту цифрової трансформації, № 8, https://goingdigital.oecd.org/data/notes/No8_ToolkitNote_DigitalSUTs.pdf.

²¹ Див. ОЕСР (2020), <https://www.oecd.org/sti/roadmap-toward-a-common-framework-for-measuring-the-digital-economy.pdf>

Додаткова інформація

- ОЕСР (2022), Рекомендації Ради з питань політики щодо малого і середнього бізнесу та підприємництва, ОЕСР, Париж, <https://www.oecd.org/industry/smes/oecdrecommendationsmeandentrepreneurshipolicy/>
- ОЕСР (2021), Рекомендації Ради стосовно широкосмугового зв'язку, ОЕСР, Париж, <https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0322>.
- ОЕСР (2020), Дорожня карта щодо загальної системи вимірювання цифрової економіки, ОЕСР /G20, <https://www.oecd.org/sti/roadmap-toward-a-common-framework-for-measuring-the-digital-economy.pdf>
- ОЕСР (2019), Рекомендації Ради щодо належної статистичної практики, ОЕСР, Париж, <https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0417>
- ОЕСР (2019), Рекомендації Ради щодо цифрової безпеки критичної діяльності, ОЕСР, Париж, <https://www.oecd.org/sti/ieconomy/digital-security-of-critical-activities.htm#:~:text=The%20OECD%20Recommendation%20on%20Digital,unnecessary%20burdens%20on%20the%20rest>
- ОЕСР (2015), Рекомендації Ради щодо управління ризиками цифрової безпеки для економічного і соціального процвітання, ОЕСР, Париж, <https://www.oecd.org/digital/digital-security-risk-management.htm>

Відповідальним за публікацію цього документу є Генеральний секретар ОЕСР. Висловлені тут думки та аргументи не обов'язково відображають офіційні погляди країн-членів ОЕСР.

Цей документ, а також будь-які включені в нього дані та карта жодним чином не мають за мету зачепити статус або суверенітет будь-якої території, розмежування міжнародних кордонів і меж, а також назву будь-якої території, міста чи району.

Примітка всіх держав Європейського Союзу, членів ОЕСР та Європейського Союзу
Республіка Кіпр визнається всіма членами Організації Об'єднаних Націй, за винятком Туреччини. Інформація в цьому документі стосується території, що перебуває під ефективним контролем Уряду Республіки Кіпр.

Використання цього документу, як у електронній, так і у друкованій формі, регулюється Умовами використання, з якими можна ознайомитись за наступним посиланням: <http://www.oecd.org/termsandconditions>.